

Dialoguri despre TEATRU

Valentin Silvestru

CARNEȚELUL

- Va să zică, aveți dezbateri frecvente în teatru...
- Mă rog, frecvente e cam mult spus. Dar avem.
- E antrenat întreg colectivul în asemenea dezbateri ?
- Sigur. Nu chiar tot, dar e antrenat.
- Pe probleme de creație ?
- Evident. Dacă nu totdeauna de creație, în orice caz, pe probleme, nu în vînt.
- Povestește-mi, rogu-te, despre o astfel de discuție. Presa e oricînd bucuroasă s-o consemneze.
- Stai, nu scoate carnețelul. Să mă gîndesc.
- Îmi închipui că în calitate de secretar literar, ești nelipsit de la discuțiile de creație.
- A, firește... Uite... de exemplu, a fost una — altminteri interesantă și vie — între actori.
- Cînd ?
- După decadă.
- Care decadă ?
- A dramaturgiei originale.
- În 1955 ?
- Așa mi se pare... Nu în 56 ?... Ba în 55... În 55, da ?
- Ai și vreo altă informație, mai nouă ?
- Mda... Unii din colectiv sînt înscriși la cercul de economie și fac seminarii destul de bune ; da, da, destul de bune ! Am avut și o întîlnire fructuoasă cu spectatorii, la încheierea stagiunii. Toți au apreciat, de exemplu, Mielul turbat.
- Dar Mielul turbat a avut premieră la noi în 1957...
- Și eu ce am zis ? Că întîlnirea a fost mai devreme ?
- Totuși, gîndește-te, ce ar fi dacă ai citi în gazeta de azi, știri de acum trei ani ?
- După cîte înțeleg, ții morțiș să te informez numai despre stagiunea trecută... Bine... Stai, lasă carnețelul, să-mi aduc aminte... La urma urmei, ce te interesează, concret ?
- Dacă au avut loc dezbateri colective asupra premierelor voastre, dacă se analizează în colectiv cronicile asupra spectacolelor voastre, dacă întreprin-deți vreun studiu colectiv asupra problemelor contemporane ale teatrului, dacă au loc convorbiri colective cu artiștii amatori, cu spectatorii, dacă tovarășii care au călătorit peste hotare fac informări asupra celor văzute...
- Oprește-te. Să le luăm pe rînd. Despre premiere nu discutăm. „Premieră“ înseamnă că pregătirea spectacolului a fost isprăvită. Dar dacă a fost isprăvită, ce să mai discutăm ? Să discute critica.

— Si după ce apar cronicle în presă ?
— Ei ? Ce-ai vrea ? Să luăm în discuție cronicile ?

— Bunăoară...

— Fiecare știe să citească și citește singur partea din cronică ce-l privește.

— Dar există și o parte care privește spectacolul în întregul lui.

— Acea s-o citească directorul, că de aia e director... Pe urmă, convorbirile cu artiștii amatori : ai văzut cum se face un instructaj ? Instructorul vorbește cu actorii, le dă sfaturi, ei îl ascultă etc. Deci, fiecare discută cu amatorii lui. Ce-ar trebui ? Să vorbească toți instructorii odată cu toți cei pe care-i instruiască ? Nu te înțeleg.

— Dar în ședințele de producție ce se discută ?

— Probleme de producție, ce să se discute ?! De obicei e de furcă cu atelierele — că nu-și respectă termenele —, cu transporturile — că mașina e mereu în reparație —, cu rechizitele...

— Cu recuzita...

— Nu, cu rechizitele pentru birouri : lipici, sugativă, piuneze.

— Dar în consiliul artistic ?

— E bine. Se întrunește.

— Am asistat la o interesantă discuție în consiliul artistic al unui teatru bucureștean, asupra orientării activității pe o stagiune. Înainte de începerea stagiunii. A fost ceva asemănător pe la voi ?

— Oarecum, dar desigur, nu tocmai, intrucît, înțelegi...

— Am participat, într-o altă împrejurare, într-un teatru ardelean, la o dezbateră în consiliul artistic asupra calității ideologice și artistice a spectacolelor din răstimpul unui trimestru...

— Noi n-am programat-o încă, dar sigur, s-ar cuveni, pentru că, evident, doar...

— Un alt consiliu artistic a inițiat o dezbateră despre felul cum se dezvoltă tinerii artiști și ajutorul pe care-l primesc din partea regizorilor.

— Da, parcă am auzit...

— Iar în altă parte s-a dezbătut o zi întreagă, de dimineață pînă seara, în ședința lărgită a consiliului, problema noului în teatrul nostru.

— Nu, frate, degeaba mi le înșiri. La noi, actorii nu sînt interesați de dezbateri...

— Oare ? Dar atunci : cum de a avut artistul vostru emerit un cuvînt atît de substanțial la consfătuirea oamenilor de teatru ? Și cum de a scris actrița voastră tînără un articol atît de interesant în revistă ? Cum se face că tînărul vostru comic a dat unui cotidian un interviu cu idei atît de îndrăznețe și noi ? De ce consfătuirea din 1955 a fost atît de bogată și vie, că o ții minte și azi ? Nu înseamnă oare că actorii sînt totuși interesați de dezvoltarea artei lor, că doresc să se îmbogățească cu noi cunoștințe, că au opinii și vor să schimbe opinii pentru a câștiga puncte de vedere înaintate ?

— Poate. În acest caz, înseamnă că lipsește altceva. Inițiativa de a organiza dezbateri.

— Mai curînd...

— Stai, lasă carnețelul, să chibzuiesc bine dacă e cauza cea adevărată. Cine ar trebui să ia inițiativa ? Secretariatul literar ? Eu sînt prea mic.

— I-auzi ! Ai avut asemenea inițiative și te-ai izbit de indiferență ?

— Nu. Nu prea. Cred însă că mai potrivit ar fi regizorul principal. Deși el are atîtea treburi... Ori directorul. El să pornească numai — ceilalți o să-l urmeze.

— Directorul n-are și el alte treburi ?

— E lîmpede. Responsabilul cultural din comitetul sindical, el să rostească primul cuvînt.

— Sau poate toți cei pe care i-ai numit, laolaltă...

— De, mai știi ?!... Lasă naibii carnețelul, ce te tot arunci la scris ?

— Văd că ne-am apropiat de sfîrșitul discuției și n-am apucat să notez nimic...

— Apoi, asta n-a fost o discuție de creație. Acelea le facem noi — cînd le-om face — într-un cadru organizat, cu prezidiu, referat, proces-verbal, pregătirea scrisă a concluziilor. De ce le ținem atît de rar ? Pentru că, ori le pregătești strașnic, una pe an, ori nu le mai ții deloc... Lasă că te invit eu, n-avea grijă, și atunci poftim : să vii cu toate carnețelele...